

עבודת השם

פרשת בא"י

הבהמות הבכורות, ומשום כך נאמר במכות פעמים מספר: "למען תדע כי לה' הארץ", ללמדך שהכול נעשה משמים, וכמבאר בגמרא, שהמלאך מוליך את הטפה להשם יתברך ושואל, מה יהא הולד הנוצר? חזק או חלש? יפה או מכער? חכם או טיפש? ואין הדבר נעשה ללא יד שמכונת מלמעלה. כל הקורה בעולם אינו אלא בהשגחה, ואין דבר בעולם הקורה במקריות או בטבעיות חס וחלילה, מקרה הוא מאותיות רק מה', או ה' רקם, והרמב"ם כותב, שמי שבאה עליו רעה, ואומר מקרה הוא, הרי זה אכזרי, משום שמביא עליו צרות גדולות יותר, ומפרשים הדברים בתורתנו הקודשה, בכך שאמר הקדוש ברוך הוא לעם ישראל: "אם תלכו עמי בקרי" (לשון "מקרה") אלך אתכם בחמת קרי" חס וחלילה. וצריכים להאמין שהכול מכון בהשגחה עליונה. חכמי ישראל מעולם לא יחסו שום דבר למקרה, וכמבאר בגמרא ברכות (ה). על רב הונא שהחמיצו לו חביות יין מרבות, ולא תלה זאת במקרה או החוס וכיוצא בזה, אלא פשפש במעשיו אל כל פנים הדבר מחייב אותנו להתרגל, שעל כל מקרה שקורה לנו, לא נתלה סרוחנו באחרים, כגון: בחברה שאינה טובה וכו', אלא יתלה בעצמו, וירדף לחכמי ישראל, ויבקשם שיאמרו לו את סבת הנגע, ויפשפש במעשיו, ועל ידי כך יתקיים בו: "וסר עונך וחסאתך תכפר".

בקריאתנו בתורה, בגביאים ובכתובים אפשר למצא פעמים רבות הנהגת ה' הנוגדת כל טבע והגיון, וכגון: מעשה מכירת יוסף, אין שום טבע והגיון שבחור צעיר שנמכר ונאסר בבית האסורים ייהפך להיות שליט על כל ארץ מצרים מחמת פתרון חלום. אם לא שהשם יתברך גור, הוא אמר ויהי, הוא ציווה ויעמד, ועוד מצינו אחרי מות שלמה המלך, עלה רחבעם בנו תחתיו, והנה באו אליו אנשים נכבדים ובקשוהו להוריד מהמיסים שהטיל אביו, והוא בקשם זמן מה כדי לחשב ולהשיבם דבר, והלך ונועץ בזקנים, ואמרו לו שראוי להקל מעל העם פן ימרדו וכו', ואלו הצעירים אמרו לו, שחייב הוא להראות את "גבורותו ולא להיכנע" לדרשות כאלה. וכשהגיעו לשאול אותו על החלטתו ענה להם: "אבי יסר אתכם בשוטים, ואני איסר אתכם בעקרבים" ולבסוף הורידוהו ממלכותו. ואם נתבונן נתפלא איך יתכן שמלך ילך וישמע לצעירים ריקים ופרחחים בו בזמן שהזקנים "חברי הפרלמנט" המכירים את ה"מקצוע" מייצעים לו אחרת, הרי לפי ההגיון היה צריך לשמע לזקנים. תשובה אנו מוצאים לאחר כמה פסוקים: "כי סבה הייתה מאת ה'" דבר שנכתב על ידי השם יתברך יקום ויהיה גם אם הוא נוגד את הטבע, אמנם, צריך השתדלות, אך התוצאה היא בידו יתברך.

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה, בֹּא אֶל־פְּרַעֲזֵה: כִּי־אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֹת־לְבוֹ, (בא י"א) ופרשו רבותינו: "בא" - גימטריה שלש, לרמוז שנותרו לו רק עוד שלש מכות (ארבה, חשך, בכורות). ולכאורה תמוה מדוע הוצרך השם יתברך להכות את המצריים בעשר מכות, ולא נתן להם מתחלה את מכת בכורות, או מכה כואבת אחרת, ובוה היו יוצאים בני ישראל במהירות, זאת ועוד יש לתמוה איך עם חכם כהמצרים, שהיו בקיאים בחכמות, בכשופים ובחניטת המתים וכו', הם נגרדים לעבוד עבודה זרה לצאן או לפרעה מלכם, והיכן ההגיון בעבודה לאדם או לבהמה? כתבו המפרשים שבאמת כולם הודו וידעו, שהשם יתברך ברא את העולם, אך לא האמינו שהשם יתברך בגדלו גם מנהיג את העולם, ומתערב בכל הנעשה בבריאה. וכתב הרמב"ם: שזו הייתה טעות דור אנוש, שעבדו עבודה זרה. וכן היה במצרים, שפרעה הרשע השלה את עצמו שהוא "אלוה" ורק בידו יש את הרשות להחליט אם בני ישראל יצאו או לא, ולכן "כעס" כביכול על שהקדוש ברוך הוא "מתערב" בהחלטתו האוילית והכפרנית, ומשום כך העיז והחציף פניו כנגד ה' ומשיחיו. מטעם זה הוצרך השם יתברך להראות לו מכות רעות ונאמנות (לשלחם) הכלולות מכל יסודות העולם. במכת דם הראה לו השם יתברך ששולט הוא על המים, ובצפרדעים הראה כוחו, ששולט על חיות-המים, בכנים הראה לו שליטה על היצורים הקטנים ביותר, בשחין על העפר, בדבר ובערב על החיות ועל חייהם, ובמכת הארבה הראה לו שליטה על הרוח, ובחשך על הירח, השמש והכוכבים, ובבכורות על חיי האדם, וביותר הראה לו את כוחו על ה"חן והחסד" שעל ידו התעשרו ישראל, ועשו את מצרים כמצולה שאין בה דגן. המדרש מספר: שטבע האדם שאינו יודע איזו בהמה נולדה בכורה, ואיזו לא. ואלו הקדוש ברוך הוא, ישתבח שמו לעד, ידע בברור. ובמכת בכורות הרג גם את

16:48	כניסת השבת
17:49	צאת השבת
17:09	שקיעה
18:21	ה. תם
6:43	הנץ

הפטרה: "הדבר אשר דברי"

מספרים שבזמן הגאון רבי חיים מברייסק זכר צדיק לברכה, הייתה גזרה שהקצינים מהצבא היו באים ולוקחים בתים של יהודים ומתנחלים שם, והיהודים היו נורקים לרוב בערום ובחסר כל, והנה הייתה שמועה, שאחד הקצינים לטש את עיניו הארסיות לעבר ביתו של הגאון, נבהלו בני הבית ונפלו פניהם ולבם, ובראות זאת הגאון רבי חיים זכר צדיק לברכה, קרא לבני ביתו, ואמר להם: מפני מה קראו ליעקב ישראל, משום שנלחם עם מלאך אלוקים ואנשים ונצח. ופרש רש"י אנשים אלו לבן ועשו, ולכאורה תמוה משום שעדיין לא נפגש עם עשו? אלא, שנלחם עם שרו של עשו, וכל שנצחו את שרו של עשו, הרי שעשו של עולם הזה הוא בכיסינו, ומכאן שאין לזאוג לגבי הדידה, רק עלינו לעשות רצון השם יתברך, ולהילחם בעשו דרך שרו למעלה, וממילא שוב לא תהיה לו תקומה בעולם הזה, עד כאן היו דבריו ובני הבית חזרו לעסקיהם כרגיל, ואכן עד שעלה רבי חיים לארץ, שום קצין לא העז להתקרב לביתו, ורק אחרי שנים שעזב את מקום מגוריו לקח את הדידה אותו קצין ערל. האדם צריך לעשות השתדלות מצדו, ואסור שאדם יתשל בטענה של "מאמין", כדברינו לעיל ההשתדלות טובה, אך לא יאמין ויבטח

בהשתדלותו, אלא בהשם יתברך שהוא השולט על כלם. מספרים על אחד "מאמין" שהיה בביתו, והתחילו נשמים עזים להציף את הכפר, שלחו משאיות לפנות את התושבים, והוא בשלו "מאמין" שיהיה בסדר... עזבו אותו האנשים והלכו. לאחר כמה ימים עלו המים עד חלוננו, ושלחו לו סירת הצלה, אך גם לזאת לא נאות, כשהוצף ביתו לגמרי, שלחו מסוק להצילו ולא נאות, ולאחר שבוע נפטר לבית עולמו. כשעלה למרום קבל על השם יתברך, כיצד בטח בו והוא גרם לו למות, והרי הבוטח בה' חסד יסובבחו. ענה לו השם יתברך, שהסכנה הייתה גדולה מאוד שלחו לו משאית - ולא רצה, מסוק - ולא רצה, אמר לו השם יתברך, שלא הייתה בררה, אלא שירד הוא ויציילו, ומשום כך לקחו אליו לעולם הבא.. כך היא האמת, פעמים רבות אדם "מאמין" במקום ששם צריך בהשתדלות ולהפך - משתדל במקום שצריך אמונה ובטחון, והחכם עיניו בראשו להאמין שהכול נעשה בהשגחה פרטית, וישתדל בצורה ממוצעת, וגם בזאת יאמין שהתוצאות בידי השם יתברך, ויהיה לבו סמוך ובטוח, שיהיה עזרו מעם ה' עושה שמים וארץ. יעזרו השם יתברך להאמין ולבטח בו בכל נימי לבנו ונשמתינו, לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם, אמן כן יהי רצון. (כתונת פסים)

סיפור בהגשבים "תיבת שמואל" חלק ב.

קיצור: קצבאות מכספי תרומות שנאספו מעת לעת מיהודים בחו"ל בשל העוני המחפיר, נאספו ראשי הכולל הספרדי בירושלים וראשי העסקנים בה, לדון במצוקה הגוברת והולכת...
המשך: הרבה דרכים למקום להביא תשועה לעמו, ומה לו לדאוג. עד מהרה היה שקוע בספר הזוהר ובעמקי רזי התורה. פתאום החלו גלי הים לסעור. גל גדול התקרב במהירות אל החוף, וטף את כל אשר עליו. הגל נשא עמו את רבי שמואל והמחצלת שעליה ישב, והוא מצא את עצמו מפליג על-גבי המחצלת במהירות אל הים. גלי הים סערו סביבו, אך הוא שט על המחצלת ביציבות על פני המים, נישא מעל הגלים. לא עברה שעה קלה ונוסעי האוניה עמדו משתאים על גבי הסיפון, מביטים בתדהמה ברבי שמואל השט על מחצלת בלב הים, עוסק בתורה כאילו לא אירע דבר. רב-החובל הוזעק מיד אל הסיפון. כאשר ראה את הפלא הבין מיד כי רבי שמואל הוא איש קדוש והחל להתחנן אליו כי יסלח לו. הוא אמר כי הוא מוזמן לעלות אל האוניה, וכי לא יטול ממנו אפילו פרוטה אחת. אולם רבי שמואל חיך בטוב-לב ואמר כי מכיוון שהקב"ה זימן לו 'ספינה' משלו, אין לו עוד צורך באוניה. וכן, בעוד האוניה מתקדמת בכבודת, הפליגה המחצלת של רבי שמואל במהירות וכעבור זמן קצר נעלמה מעיני נוסעי האוניה. רבי שמואל הגיע במהירות ליעדו, אל העיר קושטא. בימים הראשונים הייתה מלאכתו קשה, והוא הצליח לקבץ סכום קטן בלבד, אולם כאשר הגיעה האוניה אל הנמל סיפרו הנוסעים את סיפור המחצלת, וכן נודעה צדקתו המופלאה של רבי שמואל. לשמע הסיפור פתחו לפניו יהודי העיר את בתיהם ותרמו ביד נדיבה למען תושבי ירושלים, וכך הצליח בתוך זמן קצר למלא את המשימה שבעבורה נשלח. מאז קיבל רבי שמואל אלבו את הכינוי רבי שמואל אבי-חצירא, משמעותו 'אבי המחצלת', על שם המחצלת שנעשה לו. בניו וצאצאיו אחריו היו לשושלת רבנים, צדיקים ומלומדים בניסים, הלא היא משפחת אביחצירא לדורותיה. הנודעים שבהם: הצדיק רבי יעקב אביחצירא ובנו ה'בבא סאלי', רבי ישראל אביחצירא. לאחר מעשה הנס העתיק רבי שמואל את מקום מגוריו לעיר צפת, והיה שם לאחד מתלמידיו של רבי חיים ויטאל, תלמיד האר"י הקדוש. באחרית ימיו נאלץ רבי שמואל לצאת מן הארץ, ועבר אל הכפר ג'ובאר הסמוך לדמשק שבסוריה. בג'ובאר הוסיף לשקוד על התורה ועל עבודת ה', כפי שהחיד"א מעיני עליו בספרו: "איש אלוקים קדוש היה, מתבודד בבית-הכנסת בג'ובאר... ושמעתי מקנים עיוזו ונפלאותיו שהציל לישראל מכה צרות". על-פי המקובל נפטר ונקבר בג'ובאר, לצד בית-הכנסת העתיק אליהו הנביא. **סוף!**

פינת ההלכות "הלכות מילה בשבת"

ע"פ ילקוט יוסף
כרך ד.

מס. בעת שמשוררים בסעודת מילה בשבת, טוב להקדים את שירי השבת לשירי המילה. ואמנם מצד הדין אין בזה קפיא כלל. (ילקוט יוסף שבת כרך ד עמוד שסב)

"דיני דליקה בשבת"

א. אם נפלה דליקה בשבת, והדבר ברור שאין שם שום חשש סכנת נפשות, אין לכבותה בשבת בידיים, אלא על פי הדרכים שיבוארו להלן סעיפים ד-ו'. וכל שיש חשש לפיקוח נפש, מצוה לכבות את הדליקה בשבת, ולהזעיק בטלפון את מכבי-האש. וכיום הרבה מהדליקות יש בהם סכנה, או לפחות ספק סכנה. (ילקוט יוסף שבת כרך ד עמוד שסג)

ב. ואולם דליקה שפרצה בבניין בודד העומד בפני עצמו, אם כל האנשים שבבניין יצאו ממנו, ואין בדבר חשש סכנה, שאפילו אם האש תפגע בחוטי החשמל או בבלוני הגז, אין בזה חשש סכנה, לאחר שהאנשים הורחקו מהמקום מרחק סביר, אין לחלל שבת כדי לכבות את הדליקה. אבל אם הרוחות מנשבות ויש חשש סביר שהאש תתפשט לבתים המרוחקים ממקום הדליקה, וכן בבניין העומד סמוך לבתים אחרים, שיש חשש שמקרינת החום, האש תתפשט לבתים אחרים, או שקרינת החום תפגע במיכלי גז, ובדירות הסמוכות יש זקן או חולה או ילדים קטנים שאי אפשר לחלצם משם מבעוד מועד, מצוה לכבות את הדליקה. וכן מותר להזמין את חברת החשמל שתפסיק את הזרם לבניין, כל שיש בדבר חשש סכנה. (ילקוט יוסף שבת ד עמ' שסד)

עלון זה לעילוי נשמת!

יגאל יוכפז בן שושנה	ברוך עובדיה בן שרה
שלום בן משה	שרה בת סלמה
שלום בן אברהם	אסתר בת חנה
יחזקאל אליהו בן סמרה	ציון עובדיה בן רחל
יעקב לקס בן אסתר	נעמי לקס בת אסתר
רבקה בת כאונו וחנניה	רחל עובדיה בת אסתר
אברהם דמתי בן אסתר	שלמה בן אליהו ושרה
יוסף צברי בן אהרון	דוד שורמזון בן חוה

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי לדעת, דרשו, ועוד..